

Научни скуп *Часописи за децу: југословенско наслеђе 1918–1991*,
Институт за књижевност и уметност,
Београд, 7–8. 12. 2017.

Научни скуп под називом *Часописи за децу: Југословенско наслеђе 1918–1991*, одржан је у Београду у Институту за књижевност и уметност 7. и 8. децембра 2017. године. Намера организатора скупа је била да скрене пажњу на занемарену тему периодике за децу објављиване како у периоду Краљевине тако и у периоду социјалистичке Југославије. Организатор је пошао од идеје да су разлози за истраживање дечјих часописа данас вишеструки, почев од значаја ауторске поетике књижевности за децу, утицаја који дечији часописи имају на генерацијски идентитет читалачке публике и њен колективни имагинаријум, улоге коју дечији часописи имају у процесу образовања и васпитања итд. Организатор је желео да овим скупом скрене пажњу академске заједнице на следећа истраживачка подручја: часописе за децу који нису критички и научно обрађени или о којима није уопште писано, часописе за децу на језицима мањина, вишејезичне часописе и оне са више језичких верзија, „петпарачку“ штампу за децу попут стрипова, подлиске за децу у дневним листовима и недељницима, периодику за предшколски и нижи школски узраст.

Дводневни скуп започео је поздравном речи др Бојана Јовића, директора Института за књижевност и уметност. Учеснике и учеснице скупа су поздравили и организаторке скупа: др Тијана Тропин и др Станислава Бараћ. Истраживања учесника скупа су представљена у оквиру пет сесија.

У оквиру прве сесије, којом је председавала др Сања Петровић Тодосијевић, присутнима су се обратиле: др Биљана Андоновска из Института за књижевност и уметност (*Будућност (без) Будућности (1920)*: први комунистички књижевни часопис за децу у Краљевини СХС), проф. др Зорана Опачић са Учитељског факултета Универзитета у Београду (*Периодика за децу 30-их година 20. века: од југословенске идеологије до борбе за модерни израз (на примеру листова Југословенче и Политика за децу)*), МА Јелена Лалатовић, докторандкиња на Филолошком факултету Универзитета у Београду (*„Југословенски средњи век“ – дискурси национализма, модернизације и традиције у часопису Југословенче*), др Ана Батинић из Завода за повијест хрватске књижевности, казалишта и глуме Хрватске академије знаности и умјетности (*Илустровани мјесечник Зоолошки вртић (1933–1937)*), доц. др Валентина Хамовић са Учитељског факултета Универзитета у Београду (*Политикин додаток за децу од 1934. до 1941. године*) и доц. др Јелена Панић Мараш са истог факултета (*Како се калио Коча*).

У оквиру друге сесије, којом је председавала др Ева Ковалник, учесницима скупа, као и бројној заинтересованој публици су се обратили: МА Милица Ђуковић из Института за књижевност и уметност (*У Змајевом кругу: Тихомир Остојић као сарадник педагошко-забавног листа Дечије но-*

вине), Меланија Римар, главна и одговорна уредница часописа за децу *Заградка* (Часописи за децу на русинском језику *Наша заградка* (1937–1941) и *Пионирска заградка* и *Заградка* (од 1947)), др Кринка Видаковић Петров из Института за књижевност и уметност (Југословенски јеврејски часопис за децу *Хаавив* (1919–1940)), мр Снежана Ненезић из Народне библиотеке у Крушевцу (Дечја периодика у Србији између два светска рата: *Политикин Забавник* 1939–1941), др Предраг Тодоровић из Института за књижевност и уметност (Тарзан у стрипу) и др Станислава Бараћ, једна од организаторки скупа и научна сарадница у Институту за књижевност и уметност (Часопис *Смиље*, Мато Ловрак и питање југословенског наслеђа).

Други радни дан скупа *Часописи за децу: Југословенско наслеђе 1918–1991*. отпочео је трећом сесијом, којом је председавала др Биљана Андоновска. Сви присутни су били у прилици да чују излагања: др Бојана Ђорђевића са Филолошког факултета Универзитета у Београду (Прилози из дечје књижевности у окупацијској штампи), заједничко излагање др Вирне Карлић и мр Сање Шакић са Филозофског факултета Свеучилишта у Загребу (Доба реда, стеге и честитости: идеологија у дјечјем часопису *Усташка узданица* 1941–1945), излагање проф. др Сање Роић са истог факултета (Од *Пионира* до *Дуге*, трансформација једног часописа), др Јелене Милинковић из Института за књижевност и уметност (Јелена Билбија и *Полетарац* у контексту пионирске штампе) и др Маријане Хамершак из загребачког Института за етнологију и фолклористику (*Наш пионир* и (о)тисак избјеглиштва).

Претпоследња сесија, којом је председавала проф. др Сања Роић, „угостила“ је: др Еву Коволик са Семинара за славистику Универзитета Марин Лутер Хале-Витенберг (Како је *Змај* (1954–1992) успео да преживи: књижевне стратегије *Змаја*, књижевног часописа за децу, у време транзиције), др Сању Петровић Тодосијевић из Института за новију историју Србије (Слика оца у југословенским часописима за децу од краја Другог светског рата до шездесетих година 20. века), проф. др Светлану Калезић Радоњић са Филозофског факултета у Никшићу (*Побједа за дјецу*: идеологија и уређивачка политика) и једну од организаторки скупа, др Тијану Тропин, научну сарадницу Института за књижевност и уметност (Пипци и ракете: развој научнофантастичне илустрације у српској периодици за децу и омладину југословенског периода, на примеру *Политикиног забавника*).

Петом и последњом сесијом скупа председавала је проф. др Зорана Опачић. Ово је била прилика да се чују излагања троје сарадника Учитељског факултета Универзитета у Београду и то: доц. др Вишње Мићић (Неговање претчиталаца: Дидактичко-методичке функције периодике за најмлађе на примеру часописа *Зека* (од 1970. до 1991)), МА Немање Каровића (Поетика кратке приче у дечјем листу *Тик-Так*) и МА Страхиње Полића (Уређивачка политика часописа *Венац* (1972–1991) и његове стратегије у изградњи књижевне свести омладинског узраста).

Све сесије пратиле су дуге, динамичне и веома садржајне дискусије. Институт за књижевност и уметност, који се показао као изузетан домаћин и организатор, објавиће до краја 2018. године зборник радова учесника скупа *Часописи за децу: Југословенско наслеђе 1918–1991*.

Сања ПЕТРОВИЋ ТОДОСИЈЕВИЋ

Научна конференција *Linke Zwischengruppen – vor, mit und jenseits der Neuen Linken in beiden deutschen Staaten*,
Хамбург, 12–13. 10. 2017.

У просторијама Универзитета у Хамбургу одржана је 12. и 13. октобра 2017. године научна конференција *Linke Zwischengruppen – vor, mit und jenseits der Neuen Linken in beiden deutschen Staaten*. Скуп је организован у сарадњи Истраживачког центра за савремену историју у Хамбургу (Forschungsstelle für Zeitgeschichte in Hamburg) и Центра за савремена историјска истраживања у Потсдаму (Zentrum für Zeithistorische Forschung Potsdam).

Тематски, конференција је била посвећена такозваним „левичарским међугрупама“ (*linke Zwischengruppen*) или „левичарима без отаџбине“ (*Heimatlose Linke*), односно оним организацијама и појединцима левичарских убеђења који се нису определили ни за једну од две доминантне струје на левици, оставши „између“ комунистичке и социјалдемократске опције. Хронолошки и географски, фокус конференције био је на историји „левичарских међугрупа“ након 1945. године како у Источној тако и у Западној Немачкој. Међутим, излагања учесника често су „прекорачивала“ уске хронолошко-географске оквире, трагајући за идеолошким и политичким коренима оваквог опредељења у Вајмарској Немачкој, за транснационалним објашњењем популарности „нове левице“ 60-их, за иностраним утицајима оствариваним на немачке „међугрупе“, као и мрежама контаката које су на међународном нивоу успостављали. Приступили су се разликовали – поједини учесници посветили су се историји идеја, поједини су акценат ставили на контакте и мреже, неки на историју организација, а велики број се определио за биографски приступ.

Конференција је отпочела поздравним говором заменице директора Истраживачког центра за савремену историју у Хамбургу Кирстен Хајнзон (Kirsten Heinsohn) и уводном речју научног сарадника Центра и главног организатора скупа Кнуда Андресена (Knud Andresen), који је указао на сложеност и вишезначност појмова „левичарске међугрупе“, „леви со-